

केंद्र प्रमुख शैक्षणिक
नेतृत्व कार्यक्रम
(KPALP)

COVID 19 कालावधीतील केंद्र प्रमुख शैक्षणिक नेतृत्व कार्यक्रम

वेबिनार 3

Learning From Home साठी
पालकांचा सहभाग

cequ⁹ | Centre for Equity and Quality
in Universal Education

महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद
(विद्या प्राधिकरण), पुणे

unicef | for every child

ह्या वेबिनारच्या शेवटी खालील गोष्टी आपल्याला समजतील

Learning From Home मध्ये पालकांचा सहभाग वाढविण्यासाठी काय करता येईल याची माहिती होईल.

माहितीची मांडणी

Learning From Home संदर्भातील माहितीचे एकत्रीकरण

जिल्ह्याचे नाव: <u>पालघर</u>	तालुक्याचे नाव: <u>विक्रमगढ</u>					
केंद्राचे नाव : <u>खडकी</u>	केंद्रप्रमुखाचे नाव : <u>२९७८</u> गाला					
केंद्रातील सहाय्य शाळा :	विद्यार्थ्यांची संख्या :	३	६५	७	२२०	
	एकूण शिक्षक गट संख्या	०	गटात असणार्या शिक्षकांची संख्या	एकूण पालक गट संख्या	४३०	गटात असणार्या पालकांची संख्या
	मेसेज जाणवणाऱ्या शिक्षकांची संख्या	०	मेसेज जाणवणाऱ्या पालकांची संख्या	१०००		
	शिक्षकांची/ पालकांची गणना वरील तीन भागांपैकी एकाच भागात होईल याची माहितीची मांडणी करताना दक्षता घ्यावी	वरील दोन्हीही पर्याय नसलेल्या शिक्षकांची संख्या	वरील दोन्ही पर्याय नसलेल्या पालकांची संख्या			

जिल्हाचे नाव: पालघर

तालुक्याचे नाव : वसई

केंद्राचे नाव : दहिसर

केंद्रप्रमुखाचे नाव : स्वाती पागधरे

केंद्रातील एकूण शाळा : ३२

शिक्षक संख्या : १८२

विद्यार्थी संख्या : ५७४०

ध्येय	Learning From Home साठी उपलब्ध असलेल्या पर्यायांपैकी किमान एक पर्याय वापरून माझ्या केंद्रातील ६०% विद्यार्थी मे २०२० अखेरपर्यंत अभ्यास सुरु ठेवतील.		
पायरी क्र	कृती पाऊल	सुरुवात दिनांक	शेवट दिनांक
१	शिक्षकांना शाळानिहाय सर्व्हे करण्यास सांगणे व सर्व्हेद्वारे किती पालक व्हॉट्सअप, मेसेजद्वारे जोडले जाऊ शकतात व त्याशिवाय उरलेले पालक किती यांची माहिती मिळवणे.	१५ मे २०२०	१८ मे २०२०
२	जी माहिती मिळवायची आहे त्या माहितीची एक गुगल लिंक तयार करून शिक्षकांना भरण्यासाठी पाठवणे.	१८ मे २०२०	२० मे २०२०
३	शिक्षकांकडून आलेल्या माहितीचे एकत्रिकरण करणे.	२० मे २०२०	२० मे २०२०
४	एकत्रिकरण तक्त्यात पालकांच्या उपलब्ध पर्यायानुसार याद्या तयार करणे.	२१ मे २०२०	२२ मे २०२०
५	शिक्षकांची Learning from Home कार्यक्रमाची माहिती देण्यासाठी झूम मिटींग बोलावणे.	२२ मे २०२०	२५ मे २०२०
६	शिक्षकांना Learning from Home मधील उपक्रम पाठवणे.	२५ मे २०२०	२७ मे २०२०

Learning From Home साठी पालकांचा सहभाग

पालक व शिक्षक मुलांची शैक्षणिक उदीष्टे साध्य करण्यासाठी व त्यांना शिकण्याच्या प्रक्रियेत मदत करण्यासाठी एकत्रितरीत्या जबाबदारी घेतात.

Learning From Home साठी पालकांचा सहभाग का महत्वाचा आहे ?

सध्या COVID 19 च्या कलावधीत शाळा बंद आहेत पण Learning From Home मध्ये पालकांनी मुलांच्या शिक्षणात सहभागी होणे अधिक महत्वाचे आहे कारण ....

संशोधन हे सांगते की ज्या मुलांचे पालक त्यांच्या शिक्षणाच्या प्रक्रियेत सक्रिय सहभाग घेतात तिथे मुलांची प्रगती अधिक झाल्याचे दिसून येते.

पालकांच्या सहभागामुळे मुलांचे शिक्षण निरंतर चालू राहिल त्यात खंड पडणार नाही.

मुलांना शिक्षणासाठी पूरक आणि सकारात्मक वातावरण उपलब्ध होईल.

पालकांच्या सहभागामुळे मुलांना योग्य ती संसाधने वेळेवर उपलब्ध होतील.

पालकांच्या पाठपुराव्यामुळे मुले दिलेला गृहपाठ योग्य वेळेत पूर्ण करतील व अभ्यासात खंड पडणार नाही.

केंद्र प्रमुखांचे मनोगत

केंद्र प्रमुख – श्री. सुभाष शिंदे

केंद्र – पाटेगाव

तालुका – पैठण

जिल्हा – औरंगाबाद

केंद्र प्रमुखांचे मनोगत

विद्यार्थिनी - कु. अनुश्री तोटकर

इयत्ता - 2 री

शाळा - जि.प.प्रा.शाळा श्रीरामतांडा,

केंद्र - विडोळी, ता. मंठा, जि. जालना

मुख्याध्यापक - श्री. जगदीश कुडे

केंद्र प्रमुख - श्री. गोरे

पुढे काय?

दैनंदिनीमध्ये यशोगाथेचा
समावेश कसा केला जाईल?

कोविड दैनंदिनी
म्हणजे काय?

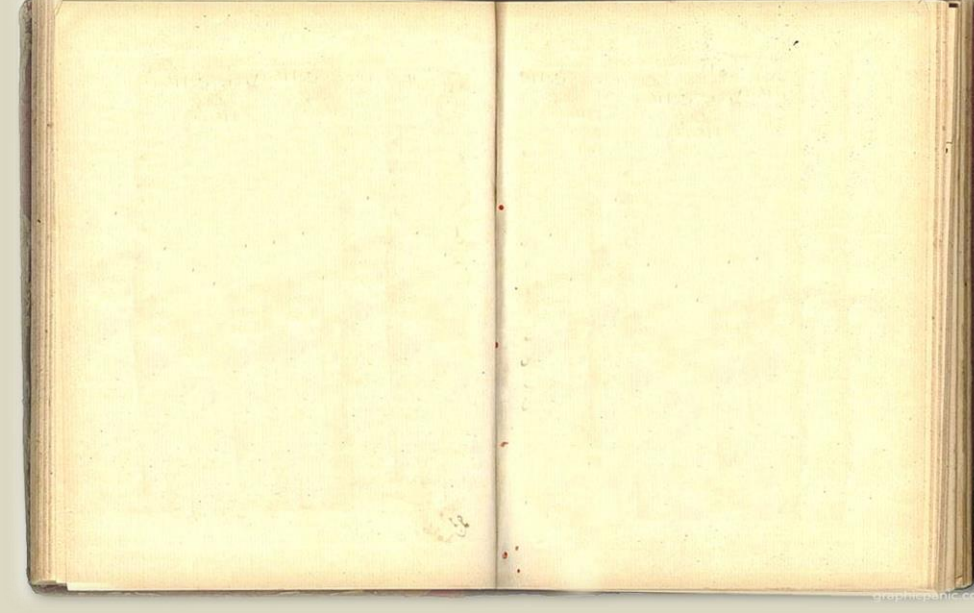

कोविड दैनंदिनी...
आमची घरून शिकण्याची
गोष्ट

पुढे काय?

दैनंदिनीमध्ये यशोगाथेचा
समावेश कसा केला जाईल?

- कोविड दैनंदिनी म्हणजे लर्निंग फ्रॉम होमच्या संपूर्ण राज्यातून एकत्रित केलेल्या यशोगाथा होय.
- ही दैनंदिनी सध्याच्या कठीण काळातही शिक्षण चालू ठेवण्यासाठी झटणाऱ्या केंद्रप्रमुख, शिक्षक, पालक आणि अर्थातच मुलं यांनी केलेल्या प्रयत्नांचा परिचय देऊन त्यावर प्रकाशझोत टाकेल.

कोविड दैनंदिनी
म्हणजे काय?

पुढे काय?

ही यशोगाथा केंद्रप्रमुख/शिक्षक/पालक किंवा विद्यार्थी यापैकी कोणाचीही असू शकेल. ही यशोगाथा Learning from home चालू ठेवण्यासाठी घेतलेल्या प्रयत्नांवर प्रकाश टाकेल त्याचबरोबर मुलं आनंदी व सुरक्षित आहेत हेही सुनिश्चित करेल.

दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांच्या आधारे केंद्रप्रमुख ही यशोगाथा लिहितील.

केंद्रप्रमुख ही यशोगाथा व्हॉट्सअप किंवा इमेल द्वारे पाठवू शकतील. यासंबंधी सविस्तर माहिती पुढील स्लाईडवर दिली आहे.

दैनंदिनीमध्ये यशोगाथेचा
समावेश कसा केला जाईल?

कोविड दैनंदिनी
म्हणजे काय?

यूनिसेप-सीके टिम सीपीडी विभागाच्या मदतीने प्रत्येक आठवड्यात काही निवडक गोष्टी निवडतील व संबंधीत केंद्रप्रमुखांशी ती केसस्टोरी लिहिण्यासाठी संपर्क साधतील.

लर्निंग फ्रॉम होम संपल्यानंतर MSCERTने सुरु केलेल्या कोविड दैनंदिनीमध्ये प्रमुख आकर्षण म्हणून या कथेला प्रसिध्दी दिली जाईल.

याव्यतिरिक्त, दर आठवड्यात 2 कथा निवडल्या जातील, ज्या साप्ताहिक केपीएएलपी वेबिनार दरम्यान सादर केल्या जातील.

पुढे काय?

दैनंदिनीमध्ये यशोगाथेचा समावेश कसा केला जाईल?

कोविड दैनंदिनी म्हणजे काय?

मले / केपी /
शिक्षक/पालक किंवा
मुलांचे कार्य यांचे
छायाचित्र येथे जोडले
जाऊ शकतात तसेच
व्हिडिओ देखील सबमिट
केले जाऊ शकतात.

केंद्रप्रमुखाचे नाव:

केंद्रप्रमुखांचा संपर्क क्र.:

जिल्हा

तालुका

केंद्र

शाळा/गाव

शिक्षक (लागू असल्यास)

कुटूंब/मूल (लागू असल्यास)

इयत्ता (लागू असल्यास)

यशोगाथेत खालील मुद्द्यांचा समावेश असावा

- 1.आव्हान/समस्या ज्यावर उपाय-योजना केली गेली.
- 2.समस्या सोडविण्यासाठी टप्प्या-टप्प्यानुसार ठरविलेली कृतीपाऊले.
- 3.समस्या सोडविण्यासाठी ठरविलेल्या कृतीपावलांचे परीणाम.
- 4.कृपया शक्य असल्यास सर्व संबंधीत माहिती द्यावी. (उदा. शिक्षकाने केलेल्या कॉलची संख्या, व्हॉट्सअपद्वारे शिक्षकांना/केंद्रप्रमुखांना स्वाध्याय पाठविणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या, कृतीपावले ठरवून किती टक्के विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचता आले, अंतीम साध्य इ.)

यशोगाथा जमा करण्यासाठी इमेलचा पत्ता:
kpalp@ceque.org

यशोगाथा जमा करण्यासाठी व्हॉट्सअप क्र:
9763477373

Emotional Wellbeing

Dr. Aparna

iCALL

Webinar: Caring for self and others

Dr. Aparna Joshi
Tanuja babre
iCALL, TISS

About iCALL & the Trainers

- iCALL is a Field Action Project of the School of Human Ecology, Tata Institute of Social Sciences, established in September, 2012
- National level telephonic, email and chat-based professional facility which offers free counselling services to individuals in distress
- Addressing 20+ issues across lifespan
- Engaging in research, training and consultancy with several state governments as well as other stakeholders

**Addressing
COVID-19
related mental
health concerns**

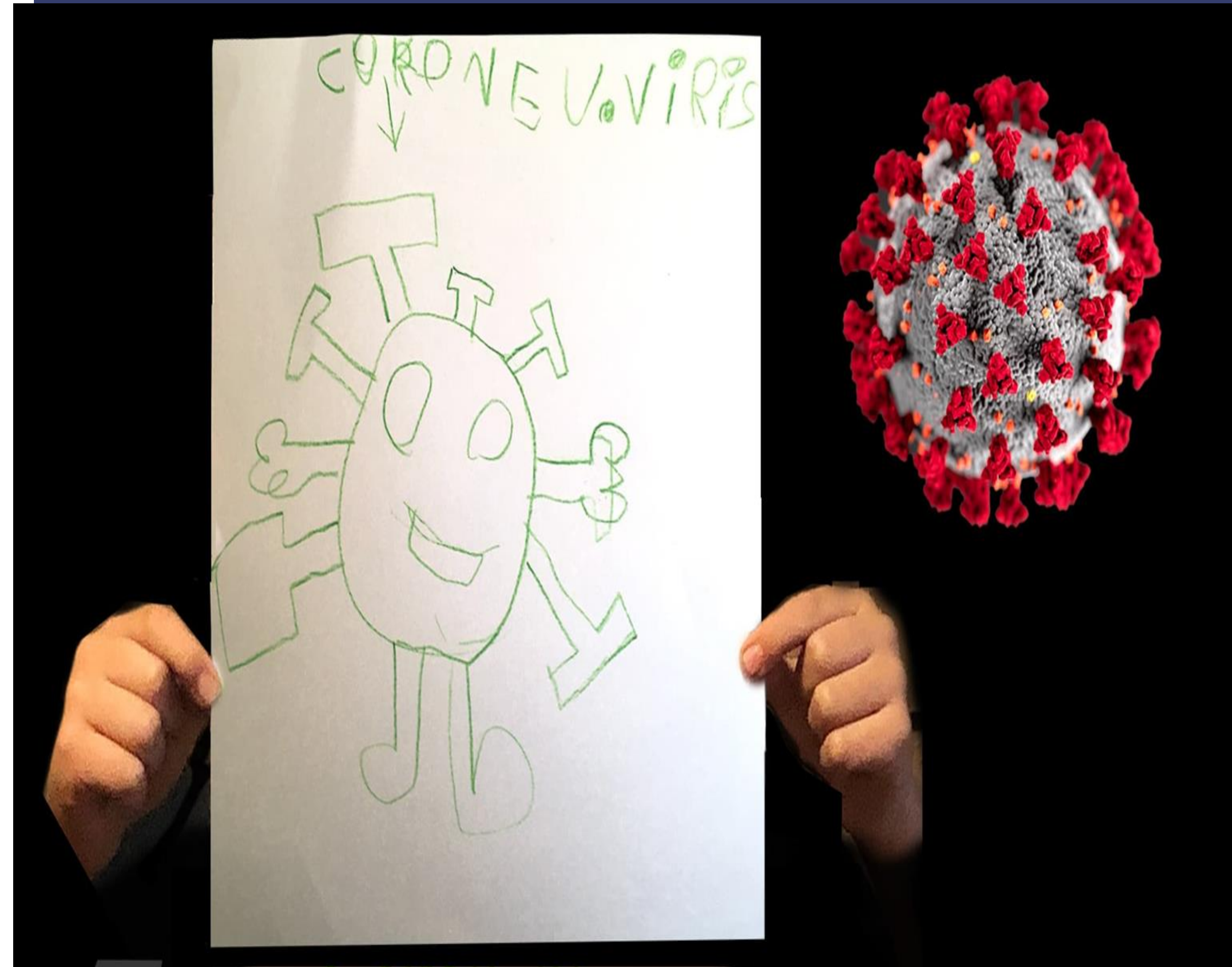
COVID: Psycho-social impact

- . New challenges have emerged or pre-existing issues have been exacerbated
- . Anxiety directly related with COVID-19: Hypervigilance of symptoms
- . Lock down and lifestyle change
- . Anxiety, depression and hopelessness, Increased somatic concerns, worries, Increase in irritability/general sense of overwhelm, lack of motivation, Physical tiredness, Sleep and appetite issues (WHO, 2020)

COVID: Psycho-social impact

- Financial issues
- No boundaries between personal and professional space
- Lack of personal space: Cohabitation without the chance to leave
- Stress contagion - one member/all members experience stress - this stress is shared with everyone else in the house
- Relational/couples/familial concerns - more fights at home, gendered nature of work, Abuse/violence
- Gendered patterns
- Unique challenges of marginalized groups

Addressing needs of children during COVID-19

Impact on children

- . Impact on routine and schedules for school/college going children
- . Change in eating and sleeping patterns
- . Screen exposure, online safety
- . Poor school performance or avoiding school
- . Attention and concentration
- . Excessive anxiety, irritation, crying in younger children
- . Returning to behaviors they have outgrown
- . Irritability and “acting out” behaviors
- . Avoidance of activities enjoyed in the past
- . Unexplained headaches or body pain
- . Worry about parents
- . Use of alcohol, tobacco, or other drugs
- . Abuse and violence or engagement in anti-social activities
- . Vulnerable Children: Children in Institutions, street children
- . Children of migrant workers in transition, rise in bonded labour
- . Crisis: suicide, self harm

Parental Concerns

- Concerns about children contracting COVID
- How to talk to children about COVID-19? Safety measures? Conflict around the same
- Anxieties about school, college, future career
- With schools shut, how do I keep my child productively engaged at home
- How do I control their screen exposure
- Issues of joint family: who should the children listen to
- How much of household work children should be engaged in
- How do I manage my own anxieties: COVID, finances, relationships
- Do I convey them to the child?
- Children witnessing parental fights

Ways to support your child

- . Developmental stage:
- . Talk with your child or teen about the COVID-19 outbreak.
- . Answer questions and share facts: simple language
- . Reassure your child: Open communication channels and share ways of coping
- . Watch for normal and usual stress signs
- . Limit your family's exposure to news coverage of the event, including social media. Children may misinterpret what they hear and can be frightened about something they do not understand.
- . Flexible, but scheduled routine
- . Include exercise, join them
- . Give them some household duties

Ways to support your child

- . Spend time with them
- . Say the behaviour you want to see
- . It is important how you say it, be realistic
- . Not starting with.....'in my times'
- . Balance monitoring the child and giving them some personal space
- . Appreciation
- . Share positive news
- . Help them stay socially connected
- . Avoid children's exposure or triangulation to parental fights
- . Be a role model.
- . Seek help

Self Care

Self Care

- Emotional distress is normal
- Developing a vocabulary of emotions and being aware
- Being aware of your own triggers and stress signs (physical, emotional, interpersonal)
- Self-care includes the various ways we look after ourselves physically, emotionally and mentally

Self Care

- Limit your media consumption
  - Physical distancing: Not Emotional Distancing: Importance of social connection
  - Spheres of Influence
  - Seek help
- Your work is making
A Difference!!!!

#8

Practice Gratitude

- What makes me happy?
- What am I grateful for today?
- Who am checking in on or connecting with today?
- What expectations of normal am I letting go today?
- What am I creating, cultivating or inviting in today?

**Caring for others:
Lead with compassion and empathy**

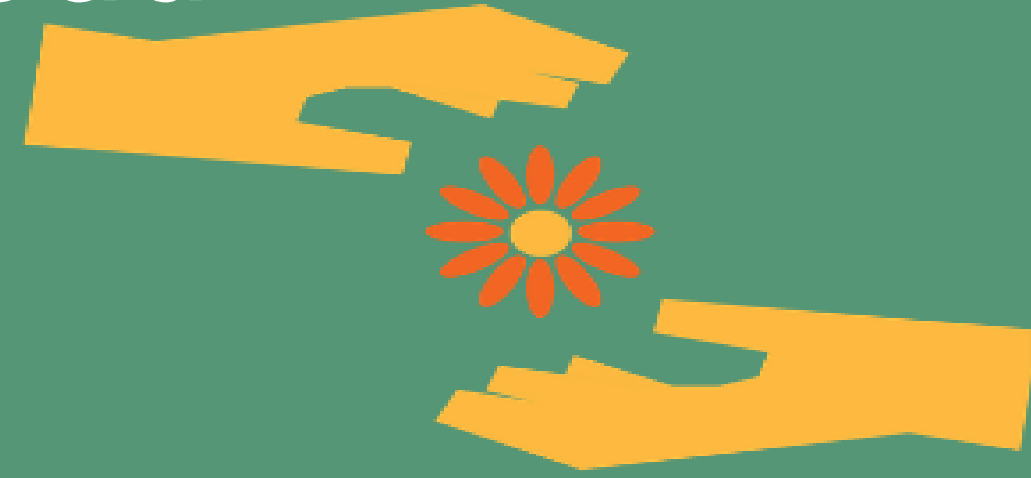
Being an empathetic leader

- Teachers are people too!!!!
- Teachers' wellbeing: Important for themselves and for students' learning and wellbeing.
- Everyone will experience this crisis differently
- Communicate early and often: Physical distancing and not social distancing
- Autonomy-supportive leadership: Promote empowerment and self-initiation among teachers
- Listening to teachers' needs
- Acknowledging and attempting to understand issues from teachers' perspectives
- Seeking teachers' input in decision-making
- Providing rationales for the tasks required by teachers, such as explaining how and why various tasks may still be important to do remotely.

Being an empathetic leader

- Check in: Challenges, best ways to support them, they can come to you
- Active listening: (and act!).
- Ongoing connection and support
- Listen to feedback and be flexible – managing competing demands.
- Provide signposts to support: There may be problems teachers are facing that require you to connect them with others for support.
- Share self care and parenting tips and resources
- Professional with a tinge of personal: Be real
- Appreciate!!!

Connect with the trainers on
icall@tiss.edu

Emotional Support
Information
Referral linkages

**NEED PSYCHOSOCIAL SUPPORT
DURING COVID CRISIS?
CALL ICALL'S SPECIAL TELEPHONE-
LINE**

9152987820

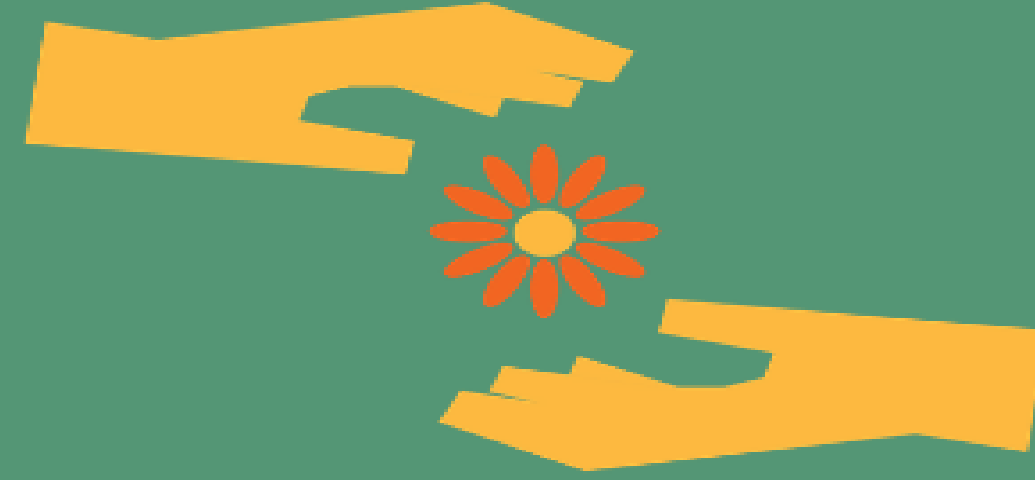
**Monday to Saturday
10:00 AM -6:00 pm IST**

A new dedicated phonenumber by iCALL, TISS
Multi-lingual, free services offered by trained professionals

Connect with the trainers on
icall@tiss.edu

मानसिक आधार
सही जानकारी
अन्य सेवाओं से संपर्क

क्या आप कोरोना महामारी के दौरान
मनोसामाजिक मदद चाहते हैं?
तो आयकॉल की विशेष हेल्पलाइन पर कॉल करे!

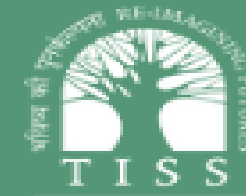
९१५२९८७८२०

सोमवार से शनिवार

सुबह १० से शाम ६ बजे तक

आयकॉल, TISS की बहुभाषीय, निशुल्क और प्रशिक्षित परामर्शदाता द्वारा चलायी जाने वाली विशेष हेल्पलाइन

ICALL

Mariwala
health
initiative

Home learning Package ची माहिती

गली गली सिम
सिम

Gali Gali Sim Sim
Starting from April 20,
every day at 10 am.

***Only on
DD Sahyadri Channel***

Through Galli Galli Sim Sim we bring topics and themes that show increasing linkage between life skills and academic success bring for the child and to support the caregiver

Summary of Educational Objectives for *Galli Galli Sim Sim*

Language and Literacy

- Language and Literacy
  - Listening & speaking skills
  - Appreciation of reading
  - Reading skills
  - Functions of writing
  - Means of communication

Mathematics

- Mathematics
  - Number sense
  - Number operations
  - Measurement & estimation
  - Money sense
  - Relational concepts
  - Patterns

Science and Nature

- Science & Nature
  - Nature
  - Ecology-conservation
- Thinking and reasoning

Health

- Hygiene & Health Care
  - Health & well-being
  - Illness & disease
  - Nutrition
  - Healthy habits
  - Good hygiene & care of the body
  - Exercise and yoga
- Safety
  - Traffic safety

Self Regulation

- Emotions
  - Recognizing & labeling emotions
  - Expressing emotions
- Coping with Emotion
  - Empathy & sympathy
  - Self esteem & Confidence
  - Taking responsibility
- Executive Function Skills
  - Asking Questions
  - Listening
  - Problem Solving
  - Planning

Social Unit and Civic Responsibility

- Social Units family
- Community
  - Occupations and respect
  - Common property and civic responsibility
- Mutual respect and understanding
- Friendship
- Conflict resolution
- Entering social groups

Child Protection

- Child Protection
  - Dealing and coping with difficult situation
  - Safety at home and outdoors
  - Emergency preparedness
  - Bullying

Hasaye Zabardast, seekhaye mast

Monday to Friday
10 am

Home learning Package ची माहिती

MISSED CALL DO, KAHAANI SUNO!

Give a missed call to 08033094243
to listen to a delightful story from
Pratham Books on the phone!

This campaign is supported by

United Way India

Illustration by Rajiv Eipe

मिस्ड कॉल दो, कहानी सुनो!

फोन पर प्रथम बुक्स की एक मज़ेदार कहानी
सुनने के लिए 08033094243 पर मिस्ड कॉल
कीजिए!

This campaign is supported by

United Way India

Illustration by Rajiv Eipe

मिस्ड कॉल दो और सुनो कहानी

Pratham Books

- Pratham Books is a non profit children's book publisher that produces low cost, high quality storybooks in multiple Indian languages.
- Mission to see 'a book in every child's hand'.
- Published **5000** books in **22** languages
- Distributed over **30M** books and story cards
- Readership of **~50M**

MISSED CALL DO, KAHAANI SUNO!

Give a missed call to 08033094243
to listen to a delightful story from
Pratham Books on the phone!

This campaign is supported by

Illustration by Rajiv Eipe

Missed Call Do, Kahaani

Suno

3 easy steps to listen to stories from Pratham Books for FREE!

Step 1: Give a missed call to **080-33094243** from any phone

Step 2: We'll call you back and you can listen to stories in **English, Hindi, Marathi and Kannada!**

Step 3: To listen to **more stories**, simply give a **missed call again.**

Every time you call the number, you get a **brand new story!** So call as many times as you wish!

Missed Call Do, Kahaani Suno- MH

Analytics

we have received over 15000 calls so far from Maharashtra

Delivered over 20000 stories in last 4 weeks

Children spent around 40000 minutes listening to stories

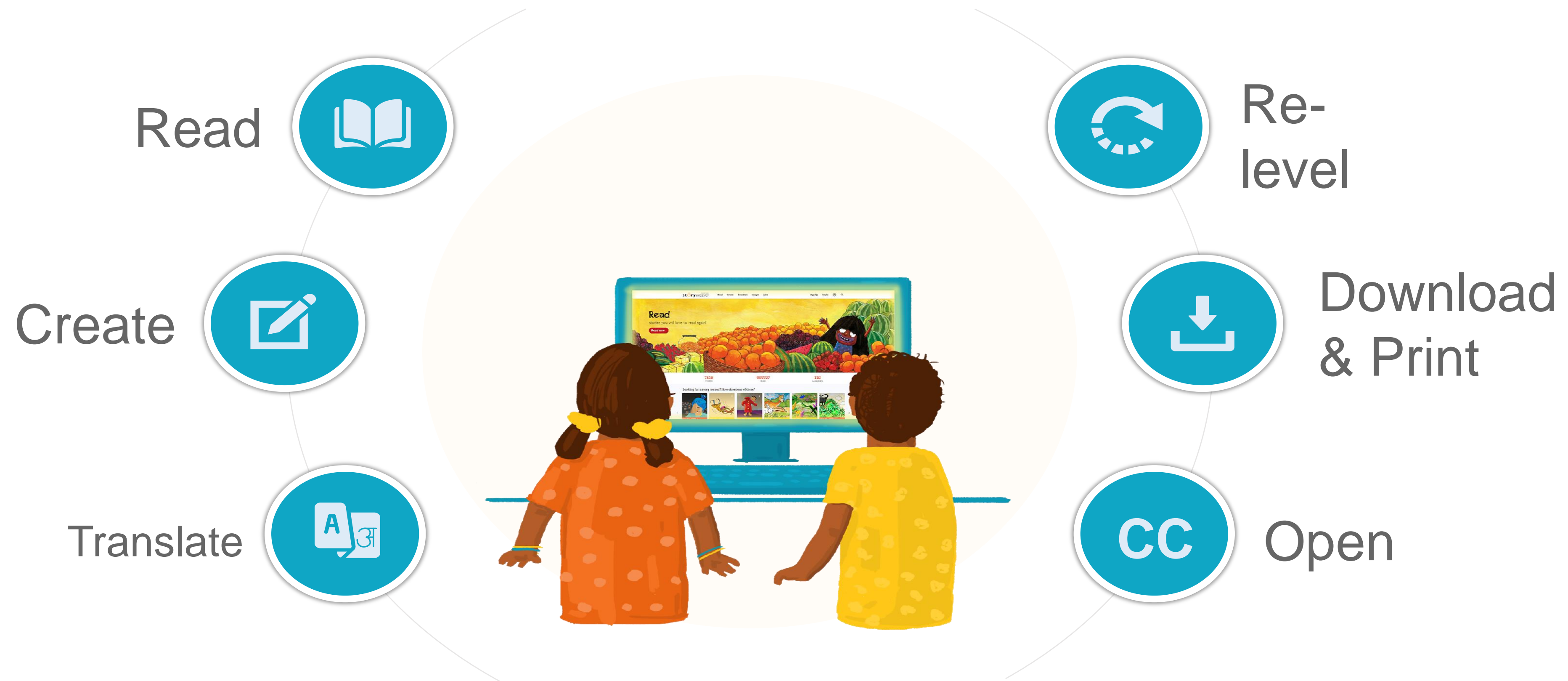
Maximum number of stories heard in Hindi followed by Marathi language

Every time you call the number, you get a brand new story! So call as many times as you wish!

PRATHAM BOOKS

storyweaver

AN OPEN SOURCE PLATFORM OF MULTILINGUAL STORYBOOKS

www.storyweaver.org.in

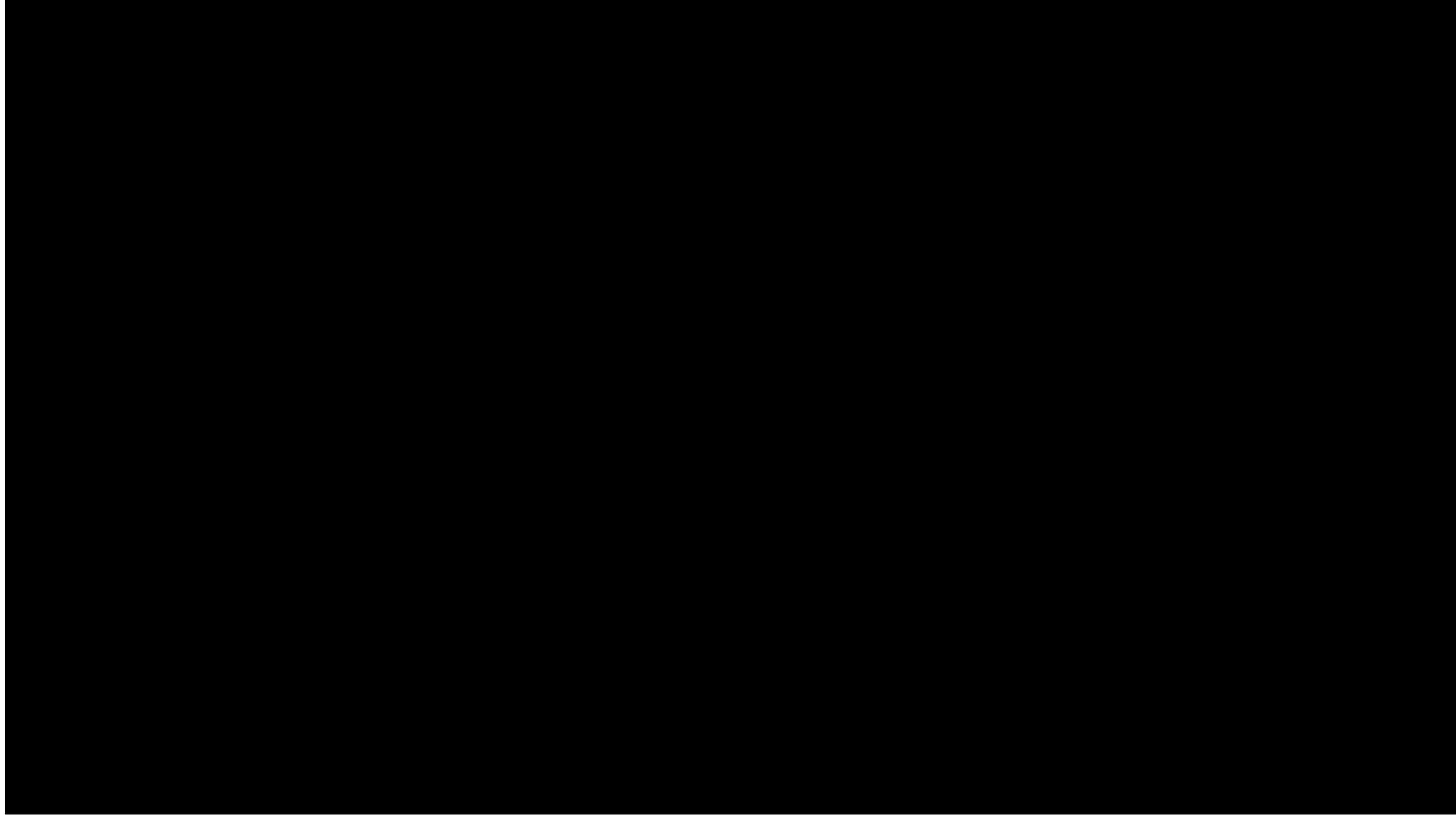
Happy Reading!

Write to us:

hello@prathambooks.org
storyweaver@prathambooks.org

Himanshu Giri
CEO
Pratham Books

Home learning Package ची माहिती

शाळेबाहेरची शाळा

Updates On
Maharashtra

‘शाळेबाहेरची शाळा’

School (learning) Outside of School

Presented By
Smitin Brid

Pratham Education Foundation

May 2020

Crisis and Adventures During COVID 19 Pandemic

प्रथम ने २५ वर्षांच्या अनुभवावर आधारित गेल्या ३-४ वर्षांत निर्माण केलेले शैक्षणिक डिजिटल साहित्य
३००० विडीओ, ३०० खेळ आणि ३ शैक्षणिक ऍड्रॉड मोबाइल एप्लिकेशन ११ भारतीय भाषांमध्ये

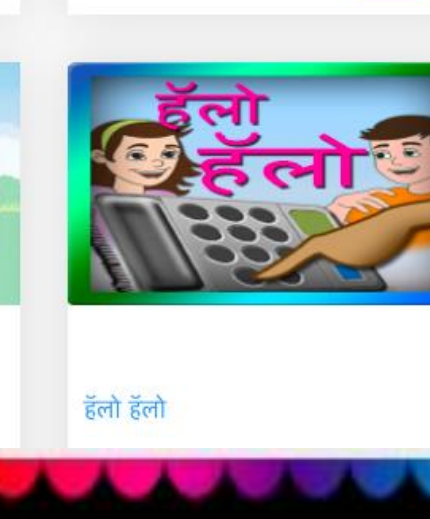
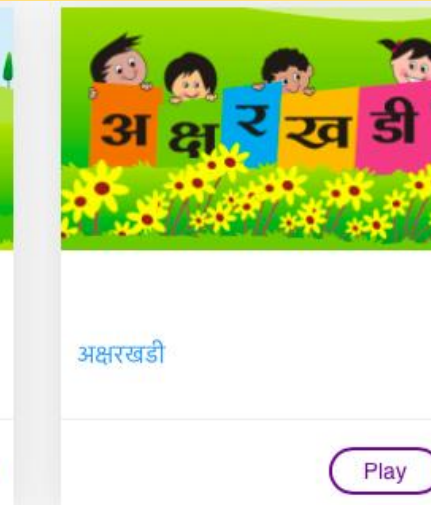
करोना थोडी मस्ती, थोडा अभ्यास ! घरात अंगणात, आपल्या कुटुंबात !

 PraDigi
PRATHAM DIGITAL

CONNECTING TO CHILDREN
& COMMUNITIES IN A TIME
OF CRISIS:

PRATHAM INITIATIVE
FOR FUN & LEARNING

आजचा WhatsApp मेसेज

करोना थोडी मस्ती, थोडा अभ्यास !
घरात अंगणात, आपल्या कुटुंबात !

A Sample of WhatsApp Message
shared today

महाराष्ट्र

आई आणि मुलगी मिळून
सशाचे चित्र काढीत आहेत

दिल्ली

कर्नाटक

उत्तर प्रदेश

ओडिसा

Today's SMS

करोना थोडी मस्ती, थोडा अभ्यास !
घरात अंगणात, आपल्या कुटुंबात !

A Sample of Marathi Text Message shared today

साधे फोन असलेल्या कुटुंबाकडून जास्त फोटो येत नाहीत, आम्ही कौही निवडक स्वयंसेवकांच्या मदतीने हे एकत्र करतो. परंतु प्रथमची स्थानीय टीम सतत पलकांच्या फोनवरून संपर्कात असते.

अक्षर ओळखण्यामध्ये आई मुलाला मदत करताना

SMS द्वारे मिळाले काम समजून आई मुलांसोबत करून घेताना

यातून निर्माण झाला रेडिओ कार्यक्रम आणि त्याला नाव देण्यात आले - शाळेबाहेरची शाळा

Youtube Link:

<https://youtu.be/kCg47rCHmf0>

पालकांना जाणारे WhatsApp आणि SMS द्वारे पाठविले जात असलेले मेसेज

हे मेसेज नागपूर विभागातील सर्व जिल्ह्यांमध्ये पालकांना व्हाट्सएप आणि SMS द्वारे पाठवले जातात आणि कोही मुलांशी संवाद साधला जातो. पालक, शिक्षक, अंगणवाडी ताई, युवा स्वयंसेवक, ग्रामपंचायत आणि ग्रामस्थ यांना निवेदन केले जाते कि अशाच प्रकारे दररोज मुलांशी तुम्ही पण संवाद साधा आणि त्यांचे शिक्षण सुरु ठेवा....

शाळेबाहेरची शाळा

Week-1 2

प्रिय पालक,

महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने सर्व मुलांसाठी 1 मे, 2020 पासून त्यांच्या पालकांच्या मोबाईलवर शैक्षणिक मेसेज पाठविले जात आहेत. त्याबद्दल पुढील सूचना रेडिओवर मिळत राहतील आणि गप्पा देखील करता येतील. आकाशवाणी नागपूर च्या 'अ' केंद्रावरून (MW 585 KHz / 512.8 मी) दर मंगळवार आणि शुक्रवार ला सकाळी 10.35 वाजता 'शाळेबाहेरची शाळा' हा कार्यक्रम प्रसारित होईल. प्रसारभारतीच्या 'newsonair' या मोबाईल ऐप द्वारे सुध्दा 'Nagpur Live' ही वाहिनी निवडून सदर कार्यक्रम ऐकता येईल.

दुसरा भागासाठीचा अभ्यास

शाळेबाहेरची शाळा

Week-1 3

प्रिय पालक,

महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने सर्व मुलांसाठी 1 मे, 2020 पासून त्यांच्या पालकांच्या मोबाईलवर शैक्षणिक मेसेज पाठविले जात आहेत. त्याबद्दल पुढील सूचना रेडिओवर मिळत राहतील आणि गप्पा देखील करता येतील. आकाशवाणी नागपूर च्या 'अ' केंद्रावरून (MW 585 KHz / 512.8 मी) दर मंगळवार आणि शुक्रवार ला सकाळी 10.35 वाजता 'शाळेबाहेरची शाळा' हा कार्यक्रम प्रसारित होईल. प्रसारभारतीच्या 'newsonair' या मोबाईल ऐप द्वारे सुध्दा 'Nagpur Live' ही वाहिनी निवडून सदर कार्यक्रम ऐकता येईल.

तिसरा भागासाठीचा अभ्यास

शाळेबाहेरची शाळा

Week-2

प्रिय पालक,

महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने सर्व मुलांसाठी 1 मे, 2020 पासून त्यांच्या पालकांच्या मोबाईलवर शैक्षणिक मेसेज पाठविले जात आहेत. त्याबद्दल पुढील सूचना रेडिओवर मिळत राहतील आणि गप्पा देखील करता येतील. आकाशवाणी नागपूर च्या 'अ' केंद्रावरून (MW 585 KHz / 512.8 मी) दर मंगळवार आणि शुक्रवार ला सकाळी 10.35 वाजता 'शाळेबाहेरची शाळा' हा कार्यक्रम प्रसारित होईल. प्रसारभारतीच्या 'newsonair' या मोबाईल ऐप द्वारे सुध्दा 'Nagpur Live' ही वाहिनी निवडून सदर कार्यक्रम ऐकता येईल.

सहावा भागासाठीचा अभ्यास

शाळेबाहेरची शाळा

Week-2 5

प्रिय पालक,

महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने सर्व मुलांसाठी 1 मे, 2020 पासून त्यांच्या पालकांच्या मोबाईलवर शैक्षणिक मेसेज पाठविले जात आहेत. त्याबद्दल पुढील सूचना रेडिओवर मिळत राहतील आणि गप्पा देखील करता येतील. आकाशवाणी नागपूर च्या 'अ' केंद्रावरून (MW 585 KHz / 512.8 मी) दर मंगळवार आणि शुक्रवार ला सकाळी 10.35 वाजता 'शाळेबाहेरची शाळा' हा कार्यक्रम प्रसारित होईल. प्रसारभारतीच्या 'newsonair' या मोबाईल ऐप द्वारे सुध्दा 'Nagpur Live' ही वाहिनी निवडून सदर कार्यक्रम ऐकता येईल.

पाचवा भागासाठीचा अभ्यास

अंगणवाडीतील मुलांसाठी

हे करून पहा.

मुलांना बटण असलेला शर्ट घाला स्वतः बटण लावायला सांगा करून दाखवा.

१ला व २शेतील मुलांसाठी खेळ

(पालकांनी मुलांसोबत हा खेळ खेळा.)

पूर्ण वर्णन करा राज खेळला. कुठे? कधी? कसा? राज जेवला.

३शे ते ५शेच्या मुलांसाठी खेळ

(पालकांनी मुलांना हा खेळ सांगा.)

पेन = 1 वित तर 10 वस्तूची लांबी वित्तीने मोजा व चढत्या क्रमात लिहा.

अंगणवाडीतील मुलांसाठी

हे करून पहा.

कांदे व बटाटे एकत्र ठेवा मुलांना कांदे व बटाटे वेगळे करायला सांगा.

१ला व २शेतील मुलांसाठी खेळ

(पालकांनी मुलांसोबत हा खेळ खेळा.)

हे शब्द वापरून गोष्ट लिहा.

झाड झोप माकडे आवे दगड टोप्या टोपीवाला

३शे ते ५शेच्या मुलांसाठी खेळ

(पालकांनी मुलांना हा खेळ सांगा.)

न भिता गणित कॅल्क्युलेटर वापरा करून दाखवा व करायला सांगा.

37 + 65 81 - 43 8 X 13 65 ÷ 5 20 X 10 40 ÷ 2

अंगणवाडीतील मुलांसाठी

हे करून पहा.

मुलांना घरातील मोजायला शिकवा चमचे, वाट्या इ. करून दाखवा व करायला सांगा.

१ला व २शेतील मुलांसाठी खेळ

(पालकांनी मुलांसोबत हा खेळ खेळा.)

म्हणी सोडवा आणि आणखी गोळा करा मुलाचे पाय वासरात लंगडी गाय

३शे ते ५शेच्या मुलांसाठी खेळ

(पालकांनी मुलांना हा खेळ सांगा.)

न भिता गणित कॅल्क्युलेटर वापरा करून दाखवा व करायला सांगा.

437 + 765 812 - 432 23 X 77 465 ÷ 5 200 - 99

अंगणवाडीतील मुलांसाठी

हे करून पहा.

थोड्या मटार/शेंगा/लसूण घ्या हे कसे सोलायचे ते मुलांना तुम्ही शिकवा.

१ला व २शेतील मुलांसाठी खेळ

(पालकांनी मुलांसोबत हा खेळ खेळा.)

कोडे सोडवूया प्रश्न असा आहे की उत्तर काय? इथेच आहे पण दिसत नाही.

३शे ते ५शेच्या मुलांसाठी खेळ

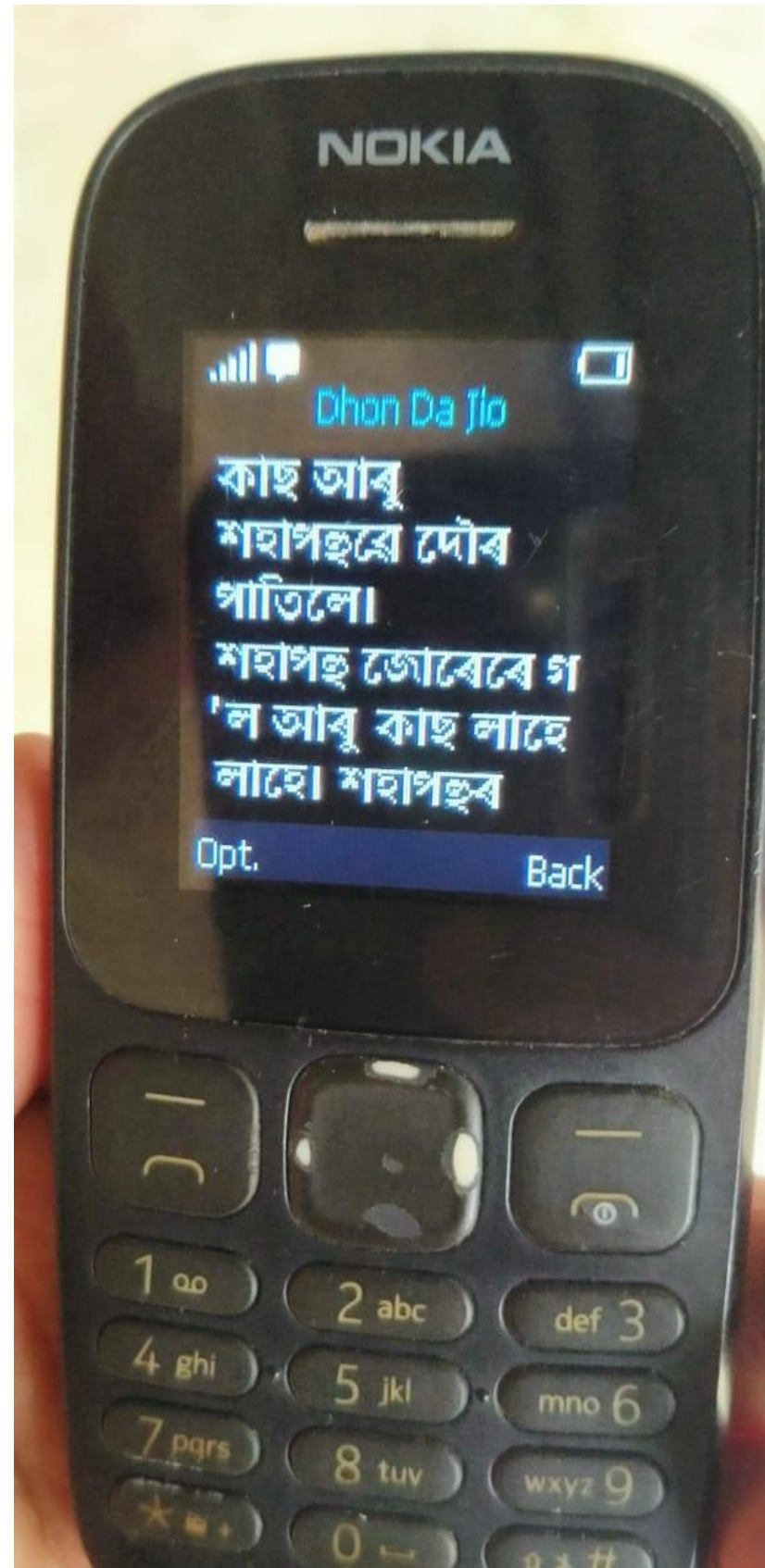
(पालकांनी मुलांना हा खेळ सांगा.)

A=1 B=2...Z=26 जसे Ram=18+1+13=32 तुमच्या नावाच्या संख्यांची बेरीज ?

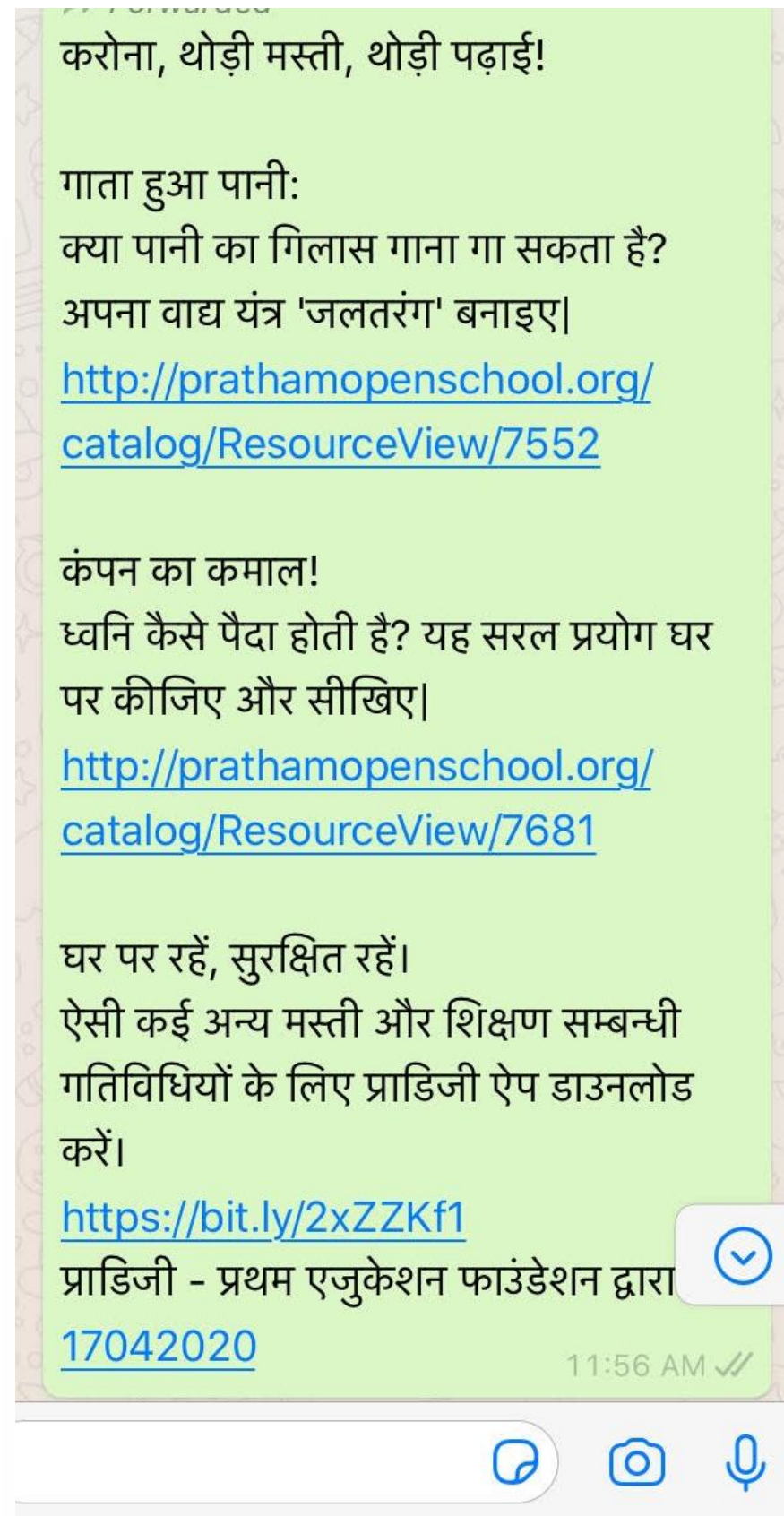

Some fun, Some learning

160 Character SMS
messages sent daily

Activities for children sent with
video links on Whatsapp

Thodi Masti

- Art and craft activities that can be done at home.
- Music/ singing activities
- Mothers get stories and rhymes for preschoolers.

Thodi Padhai

- Corona specific messages and activities
- Handwash done by in every village. Mask-making will happen similarly
- Myth-buster messages
- Learning science, math, state language and English

'शाळवाहेरची शाळा'

अधिक माहितीसाठी सम्पर्क
स्मितीन ब्रीद

smitin@pratham.org

व्हायरस वीर श्रेयस

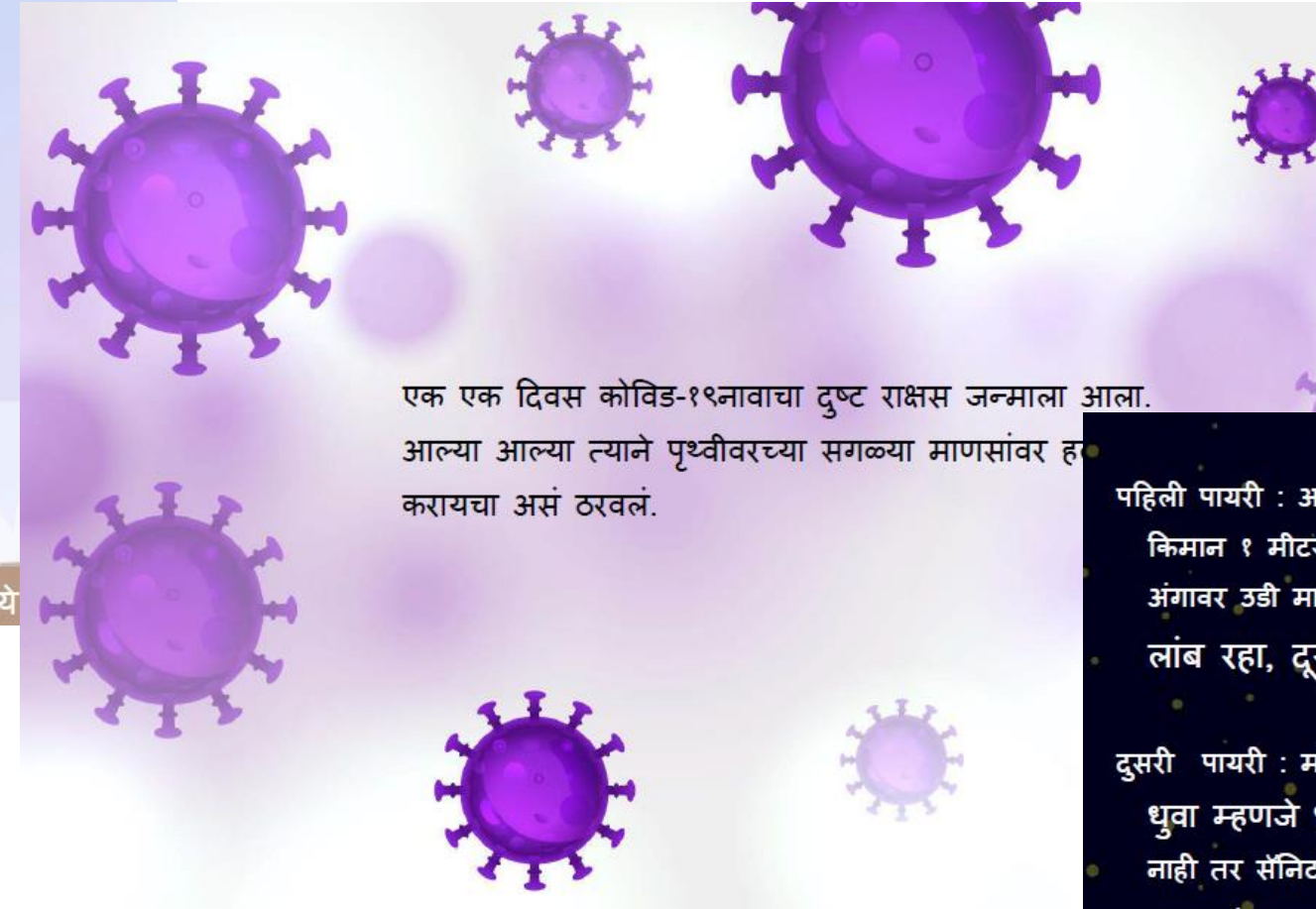

Home learning Package ची माहिती

a book about you

bookyboo

Simple & Fun Story
For Little Children

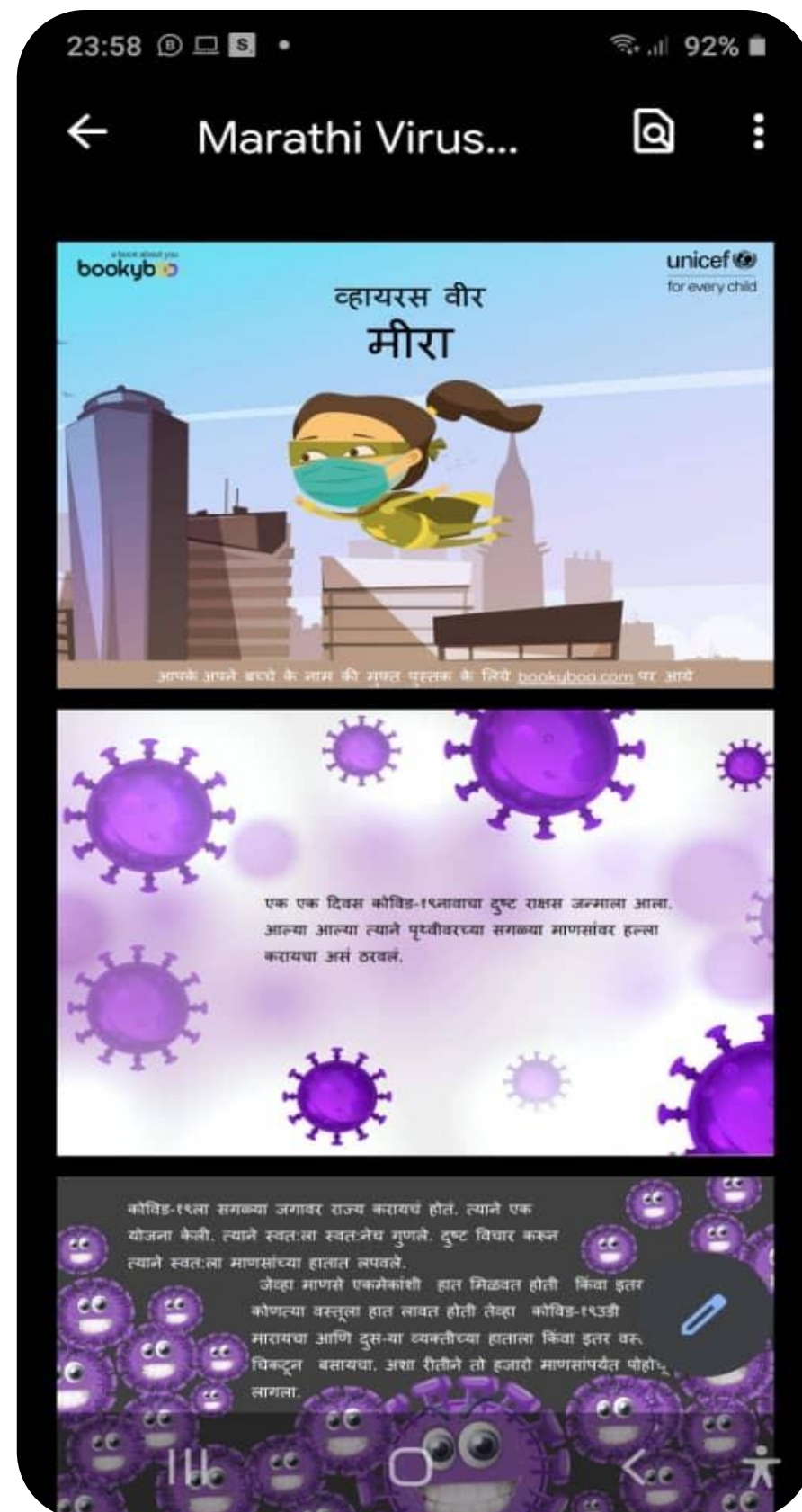
- **SIMPLE EXPLANATION** of the situation
- **MOTIVATE** children to stay safe happily.
- **REMIND** without nagging
- Make children **TAKE CHARGE** of becoming *Virus Warriors*.

Languages: Hindi, Marathi, English

Home learning Package ची माहिती

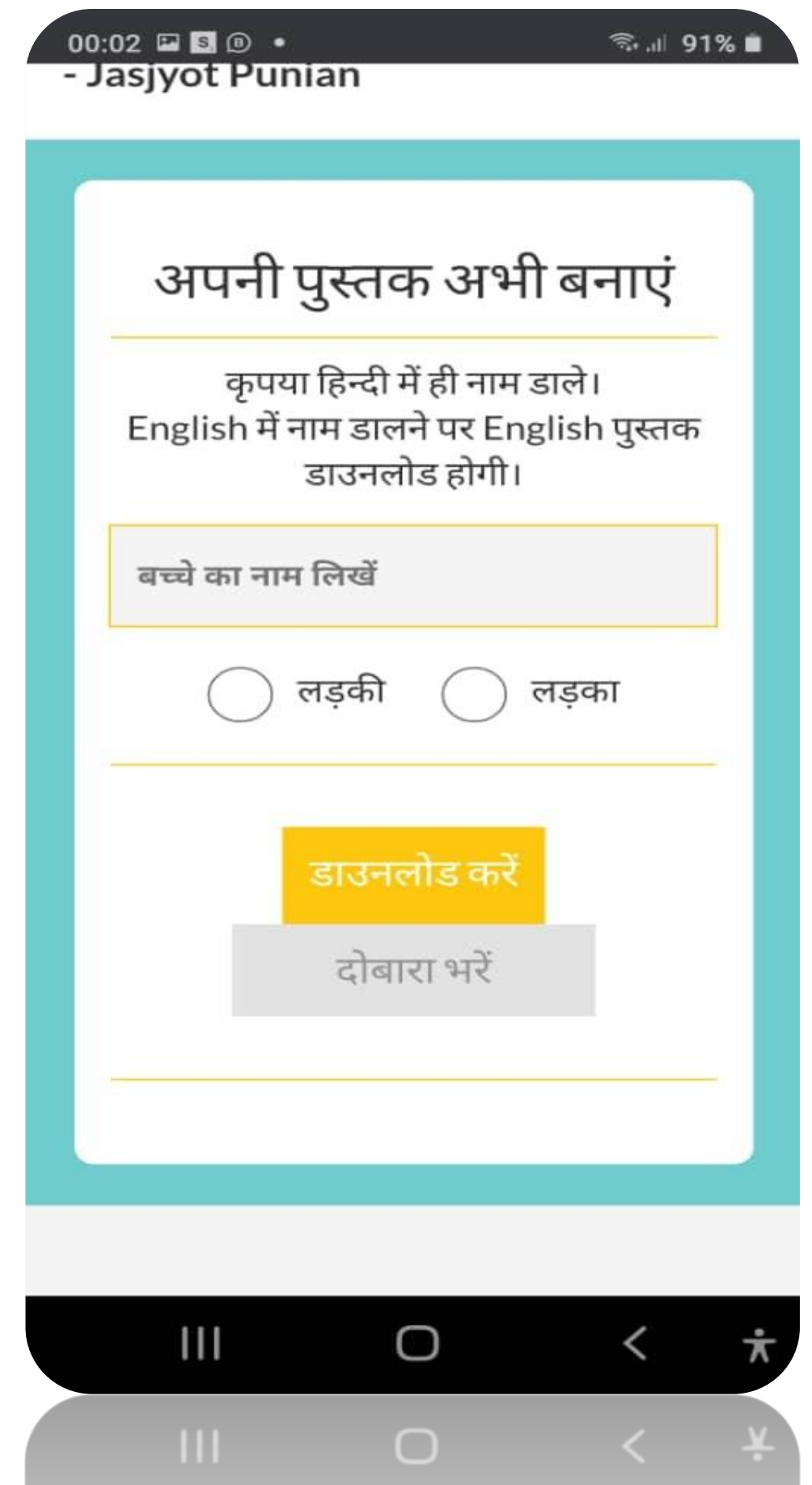
E-book

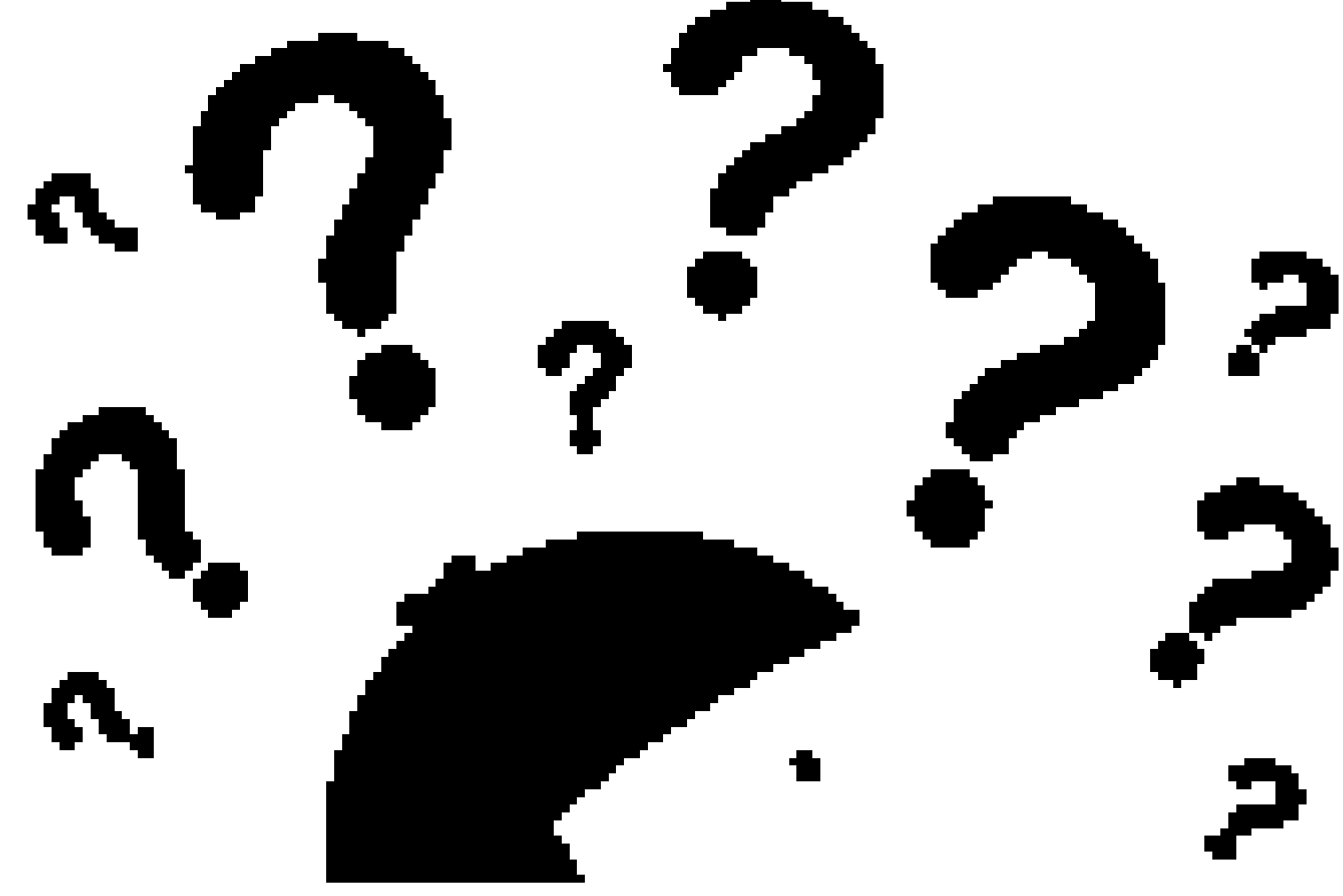

Video Narration

Make Your Child The Virus Warrior
Create Personalized E-book

विचारा आम्हाला तुमचे प्रश्न !

धन्यवाद

महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद
(विद्या प्राधिकरण), पुणे